

Тема 7. ЕКОЛОГІЯ

Тема: ПРЕДМЕТ ВИВЧЕННЯ ЕКОЛОГІЇ, ЇЇ ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИ

ЕКОЛОГІЯ-

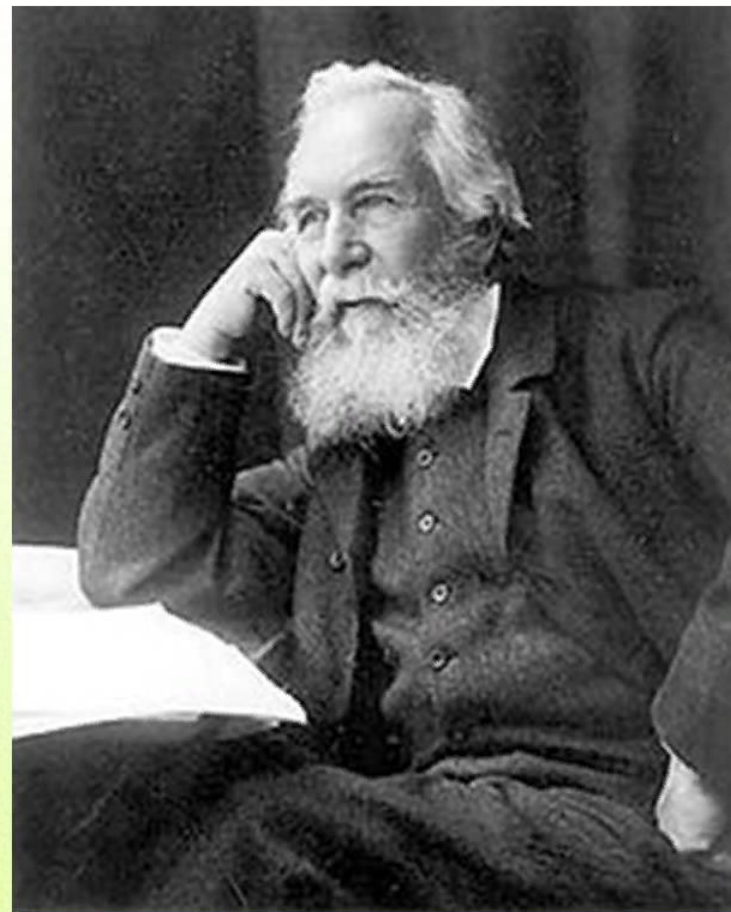
наука про взаємозв'язки організмів між собою та навколишнім середовищем.

Еволюція екології

- Її засновник - німецький вчений - медик, ботанік, зоолог, морфолог Ернст Геккель. У 1866 р. в своїй праці «Загальна морфологія організмів» він дав визначення нової науки - екології.

Предмет, об'єкт, завдання
і методи науки про
довкілля

- **Предметом** екології є різноманітність і структура зв'язків між організмами, їхніми угрупованнями та середовищем існування, а також склад і закономірності функціонування угруповань організмів: популяцій, біогеоценозів, біосфери в цілому.

Головні завдання екології:

встановлення закономірностей взаємозв'язків між організмами, їхніми угрупованнями та умовами довкілля;

дослідження структури та функціонування угруповань організмів;

розроблення методів визначення екологічного стану природних і штучних угруповань;

спостереження за змінами в окремих екосистемах та біосфері в цілому, прогнозування їхніх наслідків;

створення бази даних та розроблення рекомендацій для екологічно безпечного планування господарської і соціальної діяльності людини;

застосування екологічних знань у справі охорони навколишнього середовища та раціонального використання природних ресурсів.

Об'єкти дослідження в екології - організми, тіла і речовини. Процеси з їх участю підкоряються законам фізики, хімії, біології та інших природничих наук. Природні об'єкти за розмірами й рівнем складності організації умовно поділяються на 20 рівнів.

Напрями екології

```
graph TD; A[Напрями екології] --> B[Вчення про екологічні фактори]; A --> C[Популяційна екологія]; A --> D[Біогеоценологія];
```

*Вчення про
екологічні
фактори*

*Популяційна
екологія*

Біогеоценологія

Розділи екології

1.

• **Аутекологія** - екологія організмів, вивчає взаємозв'язки представників виду з оточуючим їх середовищем.

Мал. 165. Взаємозв'язки між організмами

2.

 Демекологія - екологія популяцій, описує коливання чисельності різних видів і встановлює їх причини.

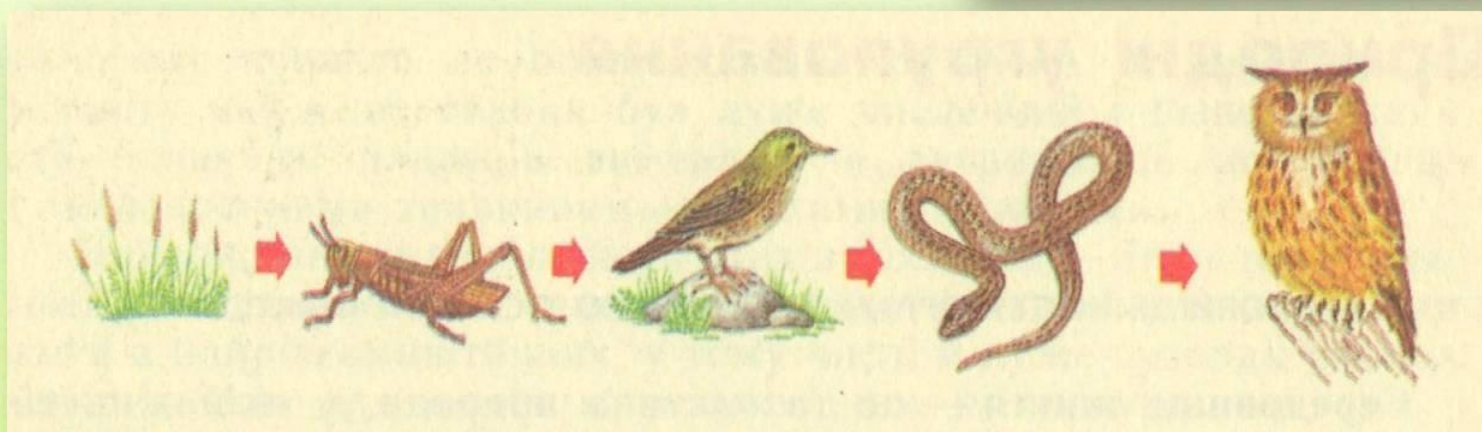
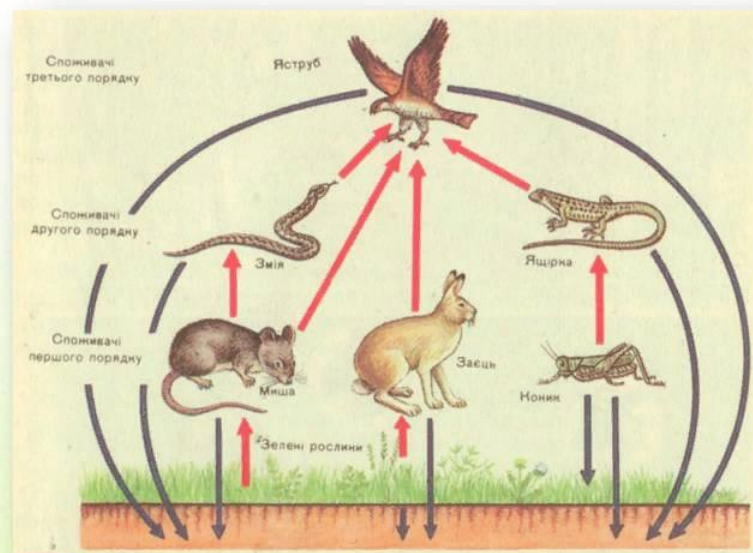

3.

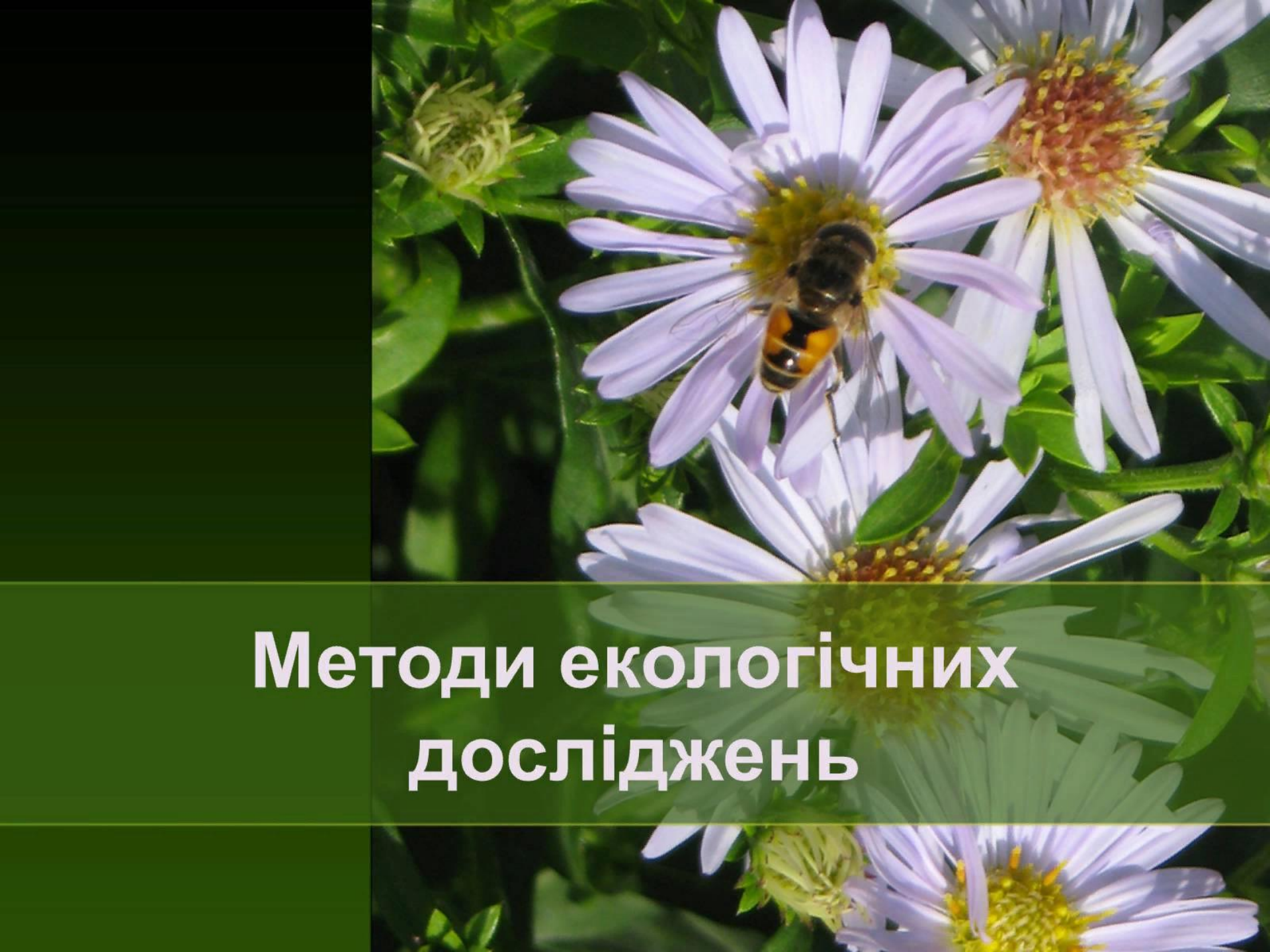
- **Синекологія** - екологія угруповань, аналізує стосунки між особинами, що належать до різних видів даного угруповання організмів, а також між ними і оточуючим середовищем.

4. Екосистемологія (екологія екосистем) –
вивчає екосистеми всіх розмірів і ступенів
складності, їх розвиток, особливості, еволюцію
та динаміку. лісових екосистем, агроекологія,
гідроекологія, екологія ґрунтів, екологія міських
екосистем, ландшафтна екологія, біосферологія
(глобальна екологія), екологія енергетики, космічна
екологія

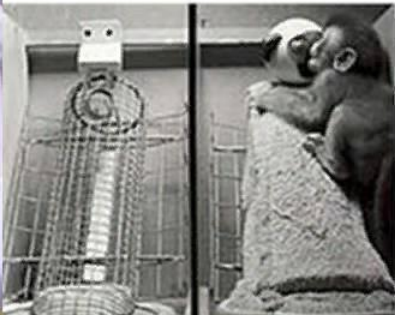
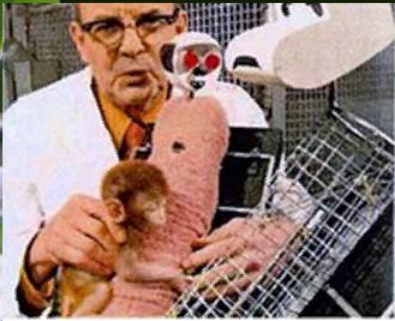
Методи екологічних досліджень

Спостереження

Эксперимент

Моделювання

Біотестування.

Найчастіше як тест-об'єкти використовують крес-салат, цибулю, дафній, циклопів, інфузорій.

Вимірювання (отримання кількісних характеристик об'єктів і явищ)

Екологічний моніторинг (організоване періодичне або безперервне спостереження за станом екологічних об'єктів),

Екологічна індикація (оцінювання стану середовища за допомогою живих об'єктів, наприклад, ліхено- або бріоіндикацію)

Метод аерокосмічної реєстрації (наприклад, чисельності стад, скупчень риби).

**Метод екологічного моделювання,
що уможлиблює прогнозування
динаміки розвитку біосистем.**

В структурі сучасної екології виділяють такі основні напрямки:

- Загальна екологія
- Спеціальна екологія
- Прикладна екологія

Загальна екологія

- *Загальна екологія вивчає фундаментальні проблеми структурно-функціональної організації екосистем, а також досліджує взаємодію біосистем різних рівнів інтеграції між собою та довкіллям.*

Спеціальна екологія

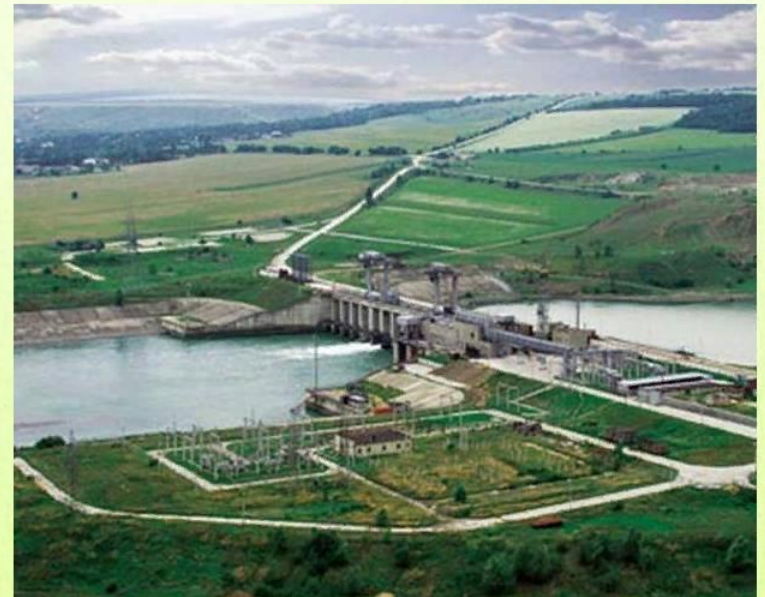
- Спеціальна екологія досліджує закономірності функціонування конкретних екосистем або особливості пристосування популяцій різних видів організмів чи їх угруповань до умов навколишнього середовища.

Прикладна екологія

- Прикладна екологія з'ясовує різні аспекти дії чинників довкілля на біосистеми і спрямована на розв'язання головним чином практичних питань.

Біосферологія - глобальна екологія, вивчає біосферу як єдине планетарне ціле, з'ясовує закономірності еволюції біосфери.

Функції науки екології

підпорядковані потребам суспільства.

1. Пізнавальна функція

2. Освітня функція

3. Світоглядна функція

4. Практична функція